Afectos, flamenco dicht op de huid. Een verslag

“Communicatie die stroomt en siddert”, zo typeren Rocío Molina en Rosario ‘La Tremendita’ hun samenwerking. In ‘Afectos’ brengen ze die samenwerking als muziek- en dansstuk met als derde stem de contrabas van Pablo Martín. Molina en La Tremendita over de voorstelling die onlangs de Nederlandse première beleefde.

Intiem samenzijn voor uitverkochte zaal
Naar deze voorstelling kijken is alsof je afluistert bij een gesprek tussen echtelieden. De lieve woordjes, de stille verwijten, het gedeelde geheim, een blik van verstandhouding. Deze voorstelling is een intiem samenzijn voor een uitverkochte zaal. Je bent geen publiek, maar de vierde muur rondom de intimiteit die zich binnenskamers ontvouwt.
De instrumentale rode draad in ‘Afectos’ is, naast de zang, niet de flamencogitaar maar een contrabas, bespeeld door Pablo Martín. De warme klanken gaan goed samen met de diepe stem van La Tremendita. De contrabas, geen traditioneel flamenco-instrument, blijkt prima geschikt voor effecten die heel flamenco klinken. Martín beslaat de klankkast als een cajón en de live opgenomen *samples* van basloopjes worden in de typische flamencoritmes via de geluidsinstallatie teruggespeeld. De keuze voor een contrabas lag niet voor de hand. Maar toen La Tremendita en Molina de muziek van Pablo Martín eenmaal hadden gehoord, was het ze meteen duidelijk dat dit het leidende instrument zou worden. “We hadden ons de uitdaging gesteld om een instrument te kiezen dat we niet kenden en dat niet direct in aanmerking zou kunnen komen als solo-instrument voor flamenco. Dat zou je allemaal verwachten van een instrument als de contrabas, maar het tegendeel bleek waar: we hebben ontdekt dat dit fantastische instrument alles kan. Bovendien hebben we niet alleen voor het instrument gekozen. De bespeler ervan, Pablo Martín, paste perfect in het project.”

> “Dagenlang hebben we gepraat, onze angsten en onzekerheden geconfronteerd en eindeloos gezongen en gedanst.”

Balanceerdans met gitaar
De voorstelling begint met Molina, die op blote voeten opkomt en een zwak gloeiend peertje midden boven het speelveld aanknipt. Een familiair gebaar, passend bij de huiskamersetting met luie leren stoel en kapstok. Als eerste gaat Molina, gezeten op een stoel, een balanceerdans aan met een gitaar die over haar lichaam rolt op de tonen van de contrabas. Als Molina haar dansschoenen aantrekt en de mouwen opstroopt, wordt het publiek getrakteerd op het eerste virtuoze voetenwerk. Stevige stukken flamenco wisselen af met rust en soms complete stilte.
De scene waarin Molina en La Tremendita elkaar zachtjes toefluisteren is van een intimiteit waar je als publiek haast beschaamd getuige van bent. Is het een vraaggesprek? Zijn het kooswoordjes? Is het een ingehouden twist?
Details zijn belangrijk, leggen La Tremendita en Molina uit. Ze hebben lang gewerkt om de juiste balans tussen de muziekstukken en kleine dramatische effecten te vinden. “We hebben ons maandenlang opgesloten in een afgelegen studio in de natuur waar we ons helemaal op het werk en elkaar konden concentreren. Dagenlang hebben we veel gepraat, onze angsten en onzekerheden geconfronteerd en, het belangrijkste, heel veel uren gezongen en gedanst. De eerste fase van de productie lag in onze handen, daarna sloot bassist Pablo Martín aan. Hij gaf kleur, evenwicht en harmonie aan het werk. Uiteindelijk hebben we met zijn drieën veel tijd intensief doorgebracht. Wat ons verrast heeft, is de impact van onze combinatie. Dat voelen we iedere repetitie, ieder optreden weer.”
De laatste scene zet in met La Tremendita die op een *kalimba* (duimpiano) een dromerige melodie speelt en zachtjes zingt. De contrabas neemt het over en Molina laat zich helemaal door de muziek meenemen met kleine bewegingen en gesloten ogen. Weer krijg je dat gevoel dat je hier door het huiskamergordijn gluurt naar iemand die helemaal voor zichzelf alleen een dans doet en niet naar een wereldartiest kijkt die een goed geregisseerd stuk opvoert. En dat is precies díe intimiteit die Molina en La Tremendita hebben willen bereiken met Afectos.

> “De contrabas is een fantastisch instrument dat alles kan.”

Ginette Lavell
Foto’s: Annemiek Rooymans

Ginette Lavell is copwriter en journalist. Sinds begin deze eeuw volgt ze flamencolessen in Nederland en Spanje.

Nieuwe projecten

Afectos is sinds 2012 op tournee. Na de Nederlandse première gaan La Tremendita en Molina zich weer op hun eigen projecten richten. Dit najaar komt Molina met een nieuw dansstuk waarvan de nationale première plaats zal vinden tijdens La Bienal de Flamenco de Sevilla op 29 september in het Teatro de la Maestranza. Rosario La Tremendita heeft net een nieuwe cd uit: 'Fatum'.

Rocío Molina

Rocío Molina maakt al jaren furore als jonge flamencodanseres. In 2010 won ze, slechts 26 jaar oud, de grootste prijs die er in Spanje voor de podiumkunsten te verdienen valt: de Premio Nacional de Danza. Ze toert al jaren door heel de wereld met verschillende zeer vernieuwende producties. Kenmerkend aan haar dans is, behalve een puntfijne techniek, de uitdrukking en emotie. Ze maakt je aan het lachen en laat je soms schrikken van ontroering. Rocío Molina bracht tijdens de Nederlandse Flamenco Biënnale van 2011 met veel succes de voorstelling 'Oro Viejo', eveneens met La Tremendita.

Rosario La Tremendita

Rosario La Tremendita zingt al sinds haar vijfde jaar flamenco. Opgegroeid in Triana, de beroemde zigeunerwijk van Sevilla, kreeg ze de traditie met de paplepel ingegoten. De cante jondo, 'diepe zang', klinkt dan ook door in haar stem. Maar ze is een echt kind van haar eigen vernieuwende flamencogeneratie en deed mee aan cross-overprojecten als 'Q-asida', flamenco fusion met Perzische muziek en poëzie. Ze werkte ook met moderne flamencodansers als Belén Maya en Andrés Marín.